

IEVADVĀRDI

Latvijas Universitātes ilggadējā docētāja Voldemāra Kalniņa grāmata “Romiešu civiltiesību pamati” ir viens no unikālākajiem darbiem latviešu juridisko izdevumu klāstā. Būdams vēsturnieks un vienlaikus lieliski orientēdamies romiešu civiltiesībās, viņš grāmatā ietvēris gandrīz vai visus romiešu tiesību dogmā jeb pandektu tiesību dogmā sastopamos jēdzienus un to skaidrojumus, līdztekus spilgti raksturojot vēsturisko fonu.

Šī priekšvārda autors ir strādājis ar V. Kalniņa grāmatu, gan pasniedzot romiešu tiesības Latvijas Universitātē, gan veicot dažādus pētījumus un sagatavojot publikācijas, taču nekad šajā izdevumā nav pamanījis kaut kādas neprecizitātes. Grāmata var noderēt ne tikai romiešu civiltiesību pamatu un romiešu tiesību vēstures disciplīnu apguvei, bet – atsevišķo tematu detalizētā un precīzā izklāsta dēļ – arī kā palīglīdzeklis romiešu materiālo tiesību salīdzināšanai ar Latvijas tiesībām. V. Kalniņš ir pirmais zināmais pēckara perioda autors, kas norādījis uz ciešo saikni starp Latvijas tiesībām un romiešu tiesībām (sk. atsauci grāmatas 210. lappusē). Ņemot vērā šo vērtīgo un tālredzīgo, kaut arī lakonisko norādi, arī mūsdienu pētnieks pašreiz spēkā esošo Civillikuma normu prototipus varēs relatīvi viegli atrast romiešu tiesībās.

Grāmatas uzbūve kopumā atbilst tā saucamajai institūciju sistēmai, respektīvi, struktūrai, kādu lietojuši arī romiešu juristi savās mācību grāmatās – institūcijās (avoti, personas tiesības, lietu tiesības, saistību tiesības un mantošanas tiesības). Izdevumam pievienots “Ievads”, kas sniedz plašu ieskatu Romas valsts un sabiedrības attīstībā un palīdz orientēties nebūt ne viegli saprotamajās romiešu tiesībās un to evolūcijā. Ļoti nozīmīga ir arī grāmatas beigās ievietotā sadaļa “Pēcvārdi”, kur izklāstīti romiešu civiltiesību recepcijas cēloņi un gaita un ieskicēta arī pašreiz darbojošos Latvijas civiltiesību ģenēze. Grāmatā orientēties palīdz detalizētais alfabētiskais rādītājs.

V. Kalniņš aktīvu zinātniskās pētniecības darbu veica no 1951. gada līdz 1980. gadam, un viņš tiek uzskatīts par galveno Latvijas tiesību vēstures pētniecības virzītāju šajā laika posmā. Vērtējot V. Kalniņa zinātnisko darbību, izteikts viedoklis, ka “profesors bija spiests pārstrādāt visu Latvijas tiesību vēsturi un romiešu civiltiesības, lai šīs disciplīnas atbilstu valdošajai ideoloģijai”¹. Atļaušos iebilst. Neskaitot autora priekšvārdu, kurā izdarīti daži pieklājības reveransi marksisma klasiķiem, “Romiešu civiltiesību pamati” spēj izturēt salīdzinājumu ar jebkuru trīssējumu romiešu tiesību dogmas grāmatu pēc visstingrākajiem kritērijiem. Vienīgais trūkums (ja to var dēvēt par trūkumu) ir autora koncentrētais izteiksmes veids. Tomēr grāmata ir samērā viegli uztverama. Šādu izklāsta meistarību autoram palīdzējusi sasniegt ilggadējā pieredze pasniedzēja darbā (viņš lasīja romiešu tiesību kursu Latvijas Universitātē), kā arī sava laika izcilās latīņu valodas un latīņu juridiskās terminoloģijas speciālistes Annas Rātas lieliskais redaktora darbs, sagatavojot grāmatas pirmizdevumu.

Jānis Rozenfelds,
tiesību zinātņu doktors

---

¹ Osipova S. Voldemāra Kalniņa ieguldījums Latvijas pilsētu tiesību zinātniskajā pētniecībā. – Likums un Tiesības. – 1. sēj., 2008, nr. 6 (106), 166. lpp.